

Kommunala
nämnder
i Fastlandsfinland
2009–2012

Kommunens organ är fullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och direktioner, deras sektioner samt kommittéer. Nämnderna lyder under kommunstyrelsen. De leder och övervakar produktionen av tjänster i de olika sektorerna i kommunen. Nämndernas beslut gäller i allt högre grad styrning av genomförandet i stället för strategiskt beslutsfattande. De ska dessutom föra fram invånarperspektivet i utvecklingen av tjänsteproduktionen.

Denna publikation beskriver de kommunala nämnderna med ledamöter i Fastland-sfinland under fullmäktiges mandattid 2009–2012. Uppgifterna gäller i huvudsak 2009 och baserar sig på de uppgifter kommunerna lämnat till Kommunförbundet.

Uppgifter: demokrati@kommunforbundet.fi

Finlands Kommunförbund

Andra linjen 14, 00530 Helsingfors

PB 200, 00101 Helsingfors

Tfn 09 7711, fax 09 771 2291

fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

www.kommunerna.net

ISBN 978-952-213-776-0 (häftad)

ISBN 978-952-213-777-7 (pdf)

Helsingfors 2011

Innehåll

1	Nämndens roll _____	4
2	Nämndens uppgifter _____	6
3	Gemensam nämnd för flera kommuner _____	8
4	Nämndens omfattning _____	10
5	Nämndens sammansättning _____	12
6	Ordförandena i nämnderna _____	14
7	Arvoden för ordförandena och ledamöterna i nämnderna _____	16
	Mer om ämnet _____	18

1 Nämndens roll

Enligt kommunallagen är det endast val- och revisionsnämnderna som är obligatoriska nämnder i kommunen. Kommunfullmäkte beslutar om behovet av fler nämnder. Ofta kräver speciallagar att det finns en myndighet för vissa uppgifter. Myndigheten kan i vissa fall också vara kommunstyrelsen.

I början av 2009 fanns det sammanlagt 1 624 sektornämnder. Antalet nämnder sjönk med 28 procent från föregående mandattid. Det beror på kommunsammanslagningar, omställningar i kommunernas serviceproduktion och samarbete mellan kommunerna. I Kempele och Sibbo har nämnderna ersatts av utskott bestående av fullmäktigeledamöter.

I början av mandattiden 2009–2012 fanns det i medeltal fem sektornämnder per kommun. Antalet varierar mycket kommunerna emellan. I kommuner med färre än 5 000 invånare finns det i medeltal fyra nämnder och i kommuner med fler än 50 000 finns det åtta.

En nämnd kan ha sektioner. De är vanligast inom tekniska sektorn.

ANTAL NÄMNDER PER VERKSAMHETSOMRÅDE I KOMMUNERNA 1993 –2009

Siffrorna innehåller inte valnämnder och revisionsnämnder

Verksamhetsområde	1993	1997	2001	2005	2009	Förändring 1993–2009		Förändring 2005–2009	
						antal	%	antal	%
Samhälle, teknik och miljö	1 057	938	886	760	587	-470	-44	-173	-23
Undervisning och kultur	940	882	851	794	582	-358	-38	-212	-27
Social- och hälsovård	477	465	459	417	275	-202	-42	-142	-34
Övriga*	631	438	343	271	165	-466	-74	-106	-39
Myndighetsuppgifter	–	–	–	–	15	–	–	–	–
Sammanlagt	3 105	2 723	2 539	2 242	1 624	-1 481	-48	-618	-28
Antal kommuner	439	436	432	416	332	-107	-24	-84	-20
Nämnder/kommun	7	6	6	5	5				

* Punkten Övriga omfattar i huvudsak närings- och landsbygdsnämnder.

Källa: Finlands Kommunförbund

2 Nämndens uppgifter

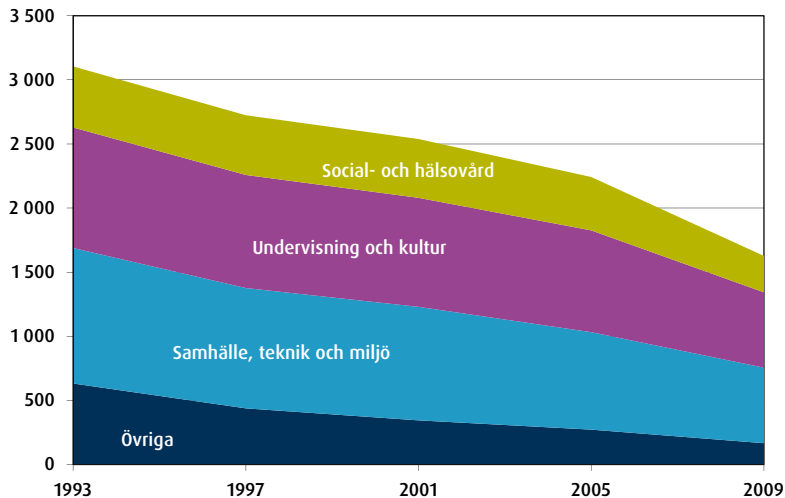
Nästan tre av fyra nämnder hör till samhälls-, teknik- och miljötjänsterna samt undervisnings- och kulturtjänsterna. Den vanligaste benämningen på en nämnd är tekniska nämnden.

En nämnd kan ha till uppgift att främja välfärden och trivseln för invånarna i ett visst delområde av kommunen. I början av mandattiden 2009–2012 fanns det sammanlagt 18 kommundelsnämnder i sju olika kommuner. Antalet kommundelsnämnder fördubblades jämfört med föregående mandattid.

Antalet nämnder har sjunkit inom alla verksamhetsområden sedan början av mandattiden 1993–1996. Nominellt och proportionellt sett har antalet nämnder sjunkit mest inom sektorn övriga nämnder. Det gäller främst närings- och landsbygdsnämnderna.

I början av mandattiden 2009–2012 tillsattes sektorövergripande nämnder i en del kommuner. En nämnd kan ha till uppgift att ta hand om dagvården, gymnasieutbildningen, hälso- och sjukvården, biblioteket. Sådana sektorövergripande nämnder finns i allmänhet i kommuner där tjänsterna är organiserade enligt livscykelmodellen. Där kanaliseras tjänsterna efter åldersgrupp.

ANTAL NÄMNDER ENLIGT VERKSAMHETSOMRÅDE I KOMMUNERNA 1993–2009

Siffrorna innehåller inte valnämnder och revisionsnämnder.

Källa: Finlands Kommunförbund

3 Gemensam nämnd för flera kommuner

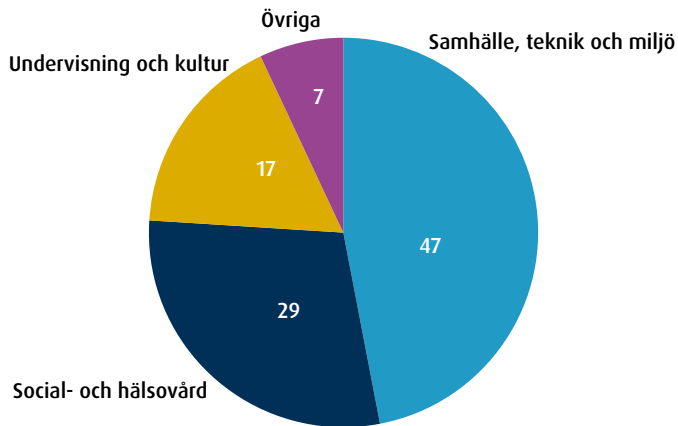
Ett gemensamt organ enligt 77 § i kommunallagen innebär att nämnden i en kommun sköter samma myndighetsuppgifter också för andra kommuners räkning enligt den så kallade värdkommunsmodellen. De övriga kommunerna väljer sina företrädare i nämnden. Ledamöter i organet kan vara personer som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som saken gäller.

På 2000-talet har det tillsatts fler gemensamma nämnder än tidigare. I början av mandattiden 2009–2012 fanns det 107 gemensamma nämnder. År 2001 fanns det 46 gemensamma nämnder.

Ungefär hälften av de gemensamma nämndernas uppgifter hänförs till samhälls-, teknik- och miljötjänsterna och en dryg fjärdedel hänförs till social-, hälso- och sjukvårdstjänsterna. Antalet kommuner som är med i en gemensam nämnd varierar beroende på nämnd. Nämnden för samhälle, teknik och miljö är bredast med i allmänhet 8–10 kommuner.

GEMENSAMMA NÄMNDER FÖR KOMMUNER, VERKSAMHETSOMRÅDEN
ÅR 2009, % (N = 107)

Källa: Finlands Kommunförbund

4 Nämndens omfattning

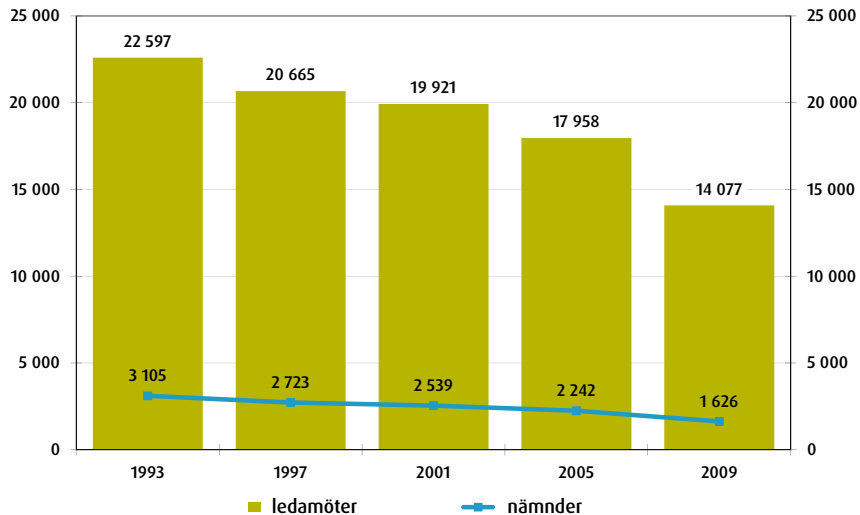

Kommunfullmäktige kan fritt bestämma antalet ledamöter i en nämnd. I medeltal har nämnderna nio ledamöter. Nästan två tredjedelar av nämnderna har antingen sju eller nio ledamöter. I början av 2009 bestod den minsta nämnden av tre och den största av 18 ledamöter.

I början av mandattiden 2009–2012 fanns det sammanlagt ca 14 000 ledamöter i sektornämnder i kommunerna i Fastlandsfinland. Det var ungefär en femtedel mindre än föregående period. Sedan 1993 har antalet ledamöter sjunkit med cirka 38 procent. Det beror främst på kommunsammanslagningarna.

Flest ledamöter har de nämnder som är gemensamma för flera kommuner. Uppgiftsområdet för de minsta nämnderna är mycket snävt, till exempel enskilda vägar.

ANTAL NÄMNDER MED LEDAMÖTER I KOMMUNERNA 1993–2009

Källa: Finlands Kommunförbund

5 Nämndens sammansättning

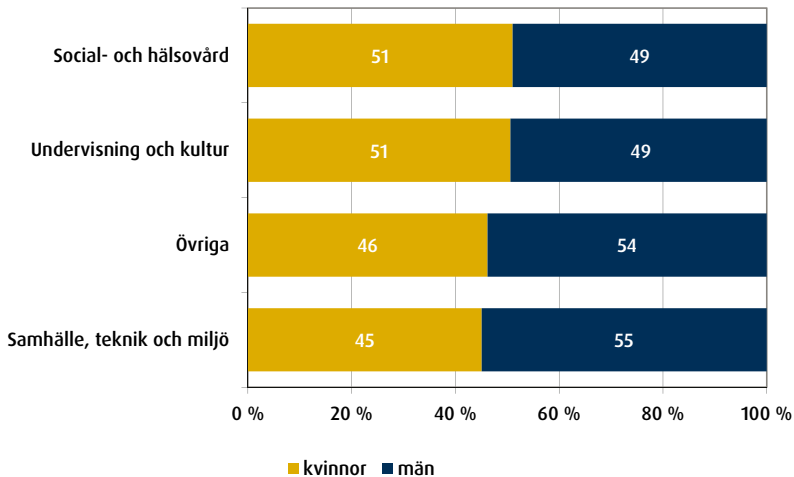
En persons valbarhet till en nämnd regleras noggrannare än när det gäller valbarheten till fullmäktige. En person som lyder under en nämnd kan inte bli invald i den nämnden, men en person som exempelvis lyder under tekniska nämnden kan bli invald i vård- och omsorgsnämnden.

Fullmäktige kan i en instruktion bestämma att till ledamöter i en nämnd kan väljas endast fullmäktigeledamöter och ersättare i fullmäktige (Kommunallagen 365/1995, 18 §). Det är sällsynt, strävan är i allmänhet att åtminstone ordförandena i nämnden är fullmäktigeledamöter. År 2009 var en tredjedel av ledamöterna i nämnderna fullmäktigeledamöter. Av ordförandena var 71 procent fullmäktigeledamöter. Ungefär 40 procent av ledamöterna i nämnderna har inte varit kandidater i kommunalvalet 2008.

Enligt jämställdhetslagen* ska kvinnor och män vara representerade i kommunala organ till minst 40 procent vardera utom när det gäller fullmäktige. Av ledamöterna i nämnderna år 2009 var i medeltal 48 procent kvinnor. Andelen kvinnor är störst i social- och hälsovårdsnämnderna och undervisnings- och kulturkommittéerna, medan den är minst i nämnderna för samhälle, teknik och miljö.

*Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män 609/1986, 4a§

LEDAMÖTER ENLIGT KÖN I DE KOMMUNALA NÄMNDERNA 2009, % (N = 13 902)

Källa: Finlands Kommunförbund

6 Ordförandena i nämnderna

Ålder: Ordförandenas genomsnittsålder är 50. Ungefär fyra procent av ordförandena är under 30 år och tio procent har fyllt 65 år.

Kön: Av ordförandena är 29 procent och av vice ordförandena cirka 38 procent kvinnor. Flest kvinnliga ordförande finns i undervisnings- och kulturnämnderna och minst i nämnderna för samhälle, teknik och miljö.

Parti: Centern innehar 43 procent av ordförandeposterna i nämnderna, medan Samlingspartiet innehar femtedel och Socialdemokraterna nästan femtedel.

Arbetsgivare: Av ordförandena arbetar hälften inom privata sektorn och femtedel inom kommunsektorn. 17 procent är utanför förvärvslivet, främst pensionärer, och sju procent är statligt anställda, främst anställda inom statsförvaltningen.

ORDFÖRANDE I NÄMNDERNA EFTER ÅLDER, PARTI OCH ARBETSGIVARE ÅR
2009, %

Ålder	%	Partiplatser	%	Arbetsgivare	%
18-29 år	4	C	43	Privata sektorn	51
30-39 år	15	Saml	20	Annan *	17
40-49 år	27	SDP	18	Kommunsektorn	20
50-64 år	44	SFP	8	Staten	7
65 år och äldre	10	Övriga	11	Förening/organi- sation/kyrkan	5
Totalt (n = 1455)	100	Totalt (n = 1559)	100	Totalt (n = 1482)	100

Av ordförandena är 71 procent fullmäktigeledamöter. Av ordförandena är 29 procent kvinnor.

*pensionärer, studerande och arbetslösa

Källa: Finlands Kommunförbund

7 Arvoden för ordförandena och ledamöterna i nämnderna

Ledamöterna och ordförandena i nämnderna får i allmänhet sammanträdesarvoden. Ordförandena får dessutom årsarvode. Sammanträdesarvodet är i medeltal 67 euro för ordförande i en sektornämnd och 46 euro för ledamöter. Ju större kommun, desto större är också sammanträdesarvodena i medeltal.

Ordförandes årsarvode är i snitt 700 euro. Årsarvodet varierar kommunvis mellan 90 euro och 5 810 euro. I en del kommuner varierar ordförandenas årsarvoden också efter nämndens uppgiftsområde.

Det är kommunfullmäktige som bestämmer arvodesnivån. Arvodena till de förtroendevalda grundar sig på lag (Kommunallagen, 365/1995, 42 §). Mellan 2005 och 2009 har nämndernas sammanträdesarvoden stigit relativt sett något mer än fullmäktiges och kommunstyrelsens arvoden. Antalet nämnder har sjunkit och nämndernas uppgiftsområde har utvidgats. Därmed har ledamöternas och ordförandens arbete blivit mera krävande, vilket syns i arvodesnivån för den enskilda nämnden.

MÖTES- OCH ÅRSARVODEN FÖR ORDFÖRANDENA OCH LEDAMÖTERNA
I NÄMNDERNA ÅR 2009, €

	Ordförande i nämnden		Ledamot i nämnden
	€/samman- träde	€/år	€/samman- träde
Kommunstorlek 1.1.2009			
Under 2 000 invånare	41	329	29
2 000–5 000 invånare	55	474	39
5 001–10 000 invånare	62	647	44
10 001–20 000 invånare	75	760	53
20 001–50 000 invånare	91	915	61
50 001–100 000 invånare	122	1 437	83
Över 100 000 invånare	155	2 832	102
Fastlandskommunerna	67	699	46

Källa: Finlands Kommunförbund

Mer om ämnet

Statistiska uppgifter:

Statistiska uppgifter om nämnder och andra organ samt arvoden efter kommun:

www.kommunerna.net/statistik > Kommunalvals- och demokratistatistik

Forskning:

- Undersökning om fullmäktiges mandattid 2005–2008: Kuntademokratian ja johtamisen tila valtuustokaudella 2005–2008 (Kommundemokratins och ledningens tillstånd 2005–2008). Acta nr 215. Jäntti Anni och Pekola-Sjöblom Marianne (red.)
- Undersökning om fullmäktiges mandattid 2001–2004: Edustuksellisen demokratian tila kunnissa valtuustokaudella 2001–2004 (Den representativa demokratin i kommunerna 2001–2004). Acta nr 173. Kurikka Päivi, Majoinen Kaija, Pekola-Sjöblom Marianne.

Kommunförbundets bokhandel:

www.kommunerna.net/bokhandel

Uppgifter om nämnder och andra organ:

www.kommunerna.net/demokrati > Representativ demokrati